

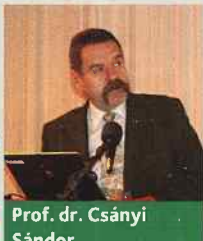
A görög mitológiában Erisz istennő aranyalmájával képes volt bárhol vizslyt szítani. Nos, ez az aranyalma most ott gurul a mezőgazda, erdőgazda, vadgazda között, és a neve: vadkár. Nehéz az indulatokat fékezni, mert nagy összegről, pontosabban nagy veszteségről

Györfly Balázs

Dr. Jámor László

Prof. dr. Csányi Sándor

Dr. Király István

Prof. dr. Faragó Sándor

Erisz almája – konferencia a vadkárrol

van szó, egyesek és egyes szervezetek számára a megélhetésről. Évente 2-2,5 milliárd forintra rúg a kifizetett vadkár. A föld gazdája, a termelők szerint a kárak ennél jóval nagyobbak, a vadgazdák egy része szerint viszont erősen eltúlozzák a kár mértékét, felmérése, becslése nélkülöz minden objektívítást, szakszerűséget. Sokan állítják, már-már ellenőrizhetetlenül túlszaporodott a vaddisznó- és a szarvasállomány, mások szerint a kampányszerű és radikális vadlétszámcsökkentés helyrehozhatatlan kárt okoz a nagyvadállományban.

Jövőre várhatóan sikerül tető alá hozni az új vadászati, erdő- és természetvédelmi törvényt, amelynek fontos része lesz a vadkárkérdés rendezése. Hogy ez megtörténhessen, komoly, szakszerű, higgadt párbeszédre van szükség az érdekeltek között. Ilyen fórumnak szánta a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) a II. Országos vadgazdálkodási és vadkár-konferenciát, amelyet tavaly november 14-én tartottak a siófoki Hotel Ezüstpart nagy üléstermében.

A házigazda NAK nevében Györfly Balázs elnök köszöntötte a több száz résztvevőt: földműveseket, erdőgazdákat, vadgazdákat, jogászokat, közigazgatási szakembereket. Utalt a tavalyi el-

ső rendezvényükre, amellyel legalább azt sikerült elérni, hogy az érdekeltek ne csak elbeszéljenek egymás mellett, hanem tárgyaljanak, közösen keressék a megoldást. A NAK az a köztestület, amely szervezeti keretében egyesíti a vadkár kérdésében érdekelt valamennyi felet (az erdő- és vadgazdálkodók közül is 12 000 tagja van). Kifejtette, nemzetgazdasági mértékkel mérve is jelentős a vadgazdálkodási ágazat, amelynek éves árbevétele mintegy 20 milliárd Ft. Az 1400 vadászatra jogosult 3300 hivatásos vadászt alkalmaz, és 60 000 sportvadásznak nyújt rekreációs lehetőséget. A vadállomány pedig nemzeti kincs. Ugyanakkor látni kell, hogy a vadkár évről évre nő, és nem is kis mértékben, ami a gazdákat súlyosan érinti. Helyenként a nagyvadállomány szélsőségesen túlszaporodott – csökkenteni kell. Nem a vadkár megtérítése a fő cél, hanem annak megelőzése, amiben mindegyik félnek van tennivalója. S ha már bekövetkezett a kár, meg kell találni felmérésének lehető legpontosabb módját.

Szabó Ferenc, az FM főosztályvezetője a környezet és a vadállomány harmóniájáról, annak helyreállításáról, a tartamos hasznosítás, a fenntartható vadászat lehetőségéről beszélt. Elmondta, hogy 2006 után folyamatosan nőtt a nagyvadállomány, a nagyvadteríték, vele együtt a vadászatra jogosultak bevétele, de még gyorsabban

nőtt a vadkártérítés összege. Végső soron a magyar vadászok anyagilag és vadászati lehetőségek terén is rosszabbul járnak, mert szinte minden vadat, vadászatot el kell adniuk, hogy talpon maradjanak. Csökkenteni kell a vaddisznó- és szarvasállományt, viszont ideje többet foglalkozni az apróvaddal.

Dr. Jámor László, az OMVK elnöke a vadkárkérdés megoldásában nagy jelentőséget tulajdonít az új jogi szabályozásnak, amelynek megalkotásában tevékenyen részt vesz az OMVK és az OMVV is. Hangsúlyozta annak fontosságát, hogy rögzítsék a felek teendőit a vadkár megelőzésében, aminek teljesítése (vagy nem teljesítése) alapvető körülmény lesz a bekövetkező vadkár rendezésében. Pontosan meg kell határozni, ki lehet kárszakértő, és gondoskodni kell továbbképzésükről. Lényeges dolog, hogy a hatóság majd kérje számon az előírásokat.

Prof. dr. Csányi Sándor, a gödöllői SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet igazgatója több évtizedet átfogó statisztikai adatokkal bizonyította, milyen rohamosan nő a nagyvadállomány és vele együtt a teríték (50 év alatt 13-14-szeresére). Elmondta, hogy tartamosan még soha nem sikerült elérni az állománycsökkenést, mert kevés nőivarú egyedet lőnek, időnként lanyhul az elkötelezettség, eltűrik a vaddisznó megtelepedését. Az országban területenként rendkívül eltérő a vadkár mér-

téke és a kártérítés is. Az utóbbi egyharmadát Somogyban fizetik ki, háromnegyedét a Dunántúl déli és nyugati megyéiben.

Prof. dr. Náhlik András, a Nyugat-magyarországi Egyetem rektorhelyettese kitekintést adott az európai vadkárhelyzetre: Franciaország után (arányai-ban) nálunk fizetik a legtöbb vadkártérítést. Mindenütt a vaddisznó okozza a legtöbb kárt. Bemutatta, hogy telemetriai adatok alapján a mezőgazdasági táblák szélén és az erdők mentén mindig sokszorosan nagyobb a kár, mint a táblák belsejében, amit számításba kell venni a teljes táblára vonatkoztatott kár kiszámításánál. Ajánlásokat dolgoztak ki, hogy az erdők közelében milyen kevésbé kárérzékeny növényeket célszerű termesztetni.

Dr. Király István Tolna megyei vadász-kamarai titkár és prof. dr. Marozsán Miklós (SZIE) szimulált vadkárvizsgálatokról számolt be. Vizsgálataikkal bizonyították, hogy a növénykultúrától, a részleges kár mértékétől és a kár bekövetkezésének idejétől igen erősen függ a terméskiesés, amit számításba kell venni a vadkártérítés meghatározásánál.

Prof. dr. Faragó Sándor, a Nyugat-magyarországi Egyetem rektora a vadban esett kár oldaláról közelítette meg a problémát. 1997/98-tól létezik vadelhullás-monitoring, amivel számba veszik a különböző okokból bekövetkező veszteség mértékét (vadelütés, vegyszerezés, kaszálás, árvíz, égetés, betegség, vadorzás, időjárási hatások, kóbor kutya, macska stb.). A legtöbb vadat a Dunántúl nyugati részén ütik el, vadorzás miatt nagyvadból a legnagyobb veszteség Zala megyében, apróvadból az Alföldön keletkezik. Összeségében a vadban esett kár duplája a vadkárnak!

Vadász István, a NÉBIH osztályvezetője a vadászati hatóság feladatait és lehetőségeit elemezte a vadkár megelőzésében, rendezésében (kényszerhasznosítás, hatósági vadászat, különengedélyek), és szükségesnek tartott bizonyos változásokat a hatóság munkájában.

Varga Gyula, a SEFAG osztályvezetője gazdaságában a vadkár alakulása-

ról és kezeléséről beszélt. Igyekeznek minden tekintetben együttműködni a földhasználókkal a vadkár megelőzésében, de még így is mintegy 140 millió forintra rúg a kifizetett vadkár.

Kása Róbert igazságügyi vadkárszakértő megerősítette, hogy nincs egységes szemléletű kárbecslés. Némi túlzással a jelenlegi módszer csak akkor jó, ha 0 vagy 100%-os a kár. A többi eset nagy tévedés lehetőségét rejti. Sürgette az objektív módszerek alkalmazását.

Varga Zoltán igazságügyi vadkárszakértő sérelmezte, hogy sokan vadgazdálkodási gyakorlat nélkül szakértenek. Hiányolta, hogy a vadkár megállapításában nem alkalmazzák a ma elérhető műszaki-tudományos módszereket és korszerű eszközöket. Nagy jelentőséget tulajdonít a kár megítélésének kérdésében az olyan fogalmaknak, mint a rendes gazdálkodás köre, a jó gazda gondossága vagy az elvárható közreműködés.

Dr. Bleier Norbert (tanársegéd, SZIE) a mezőgazdasági vadkár térbeli jellegzetességeiről tartott előadást. Vizsgálataiból azt a következtetést vonta le, hogy a vadkárbecslés jelenlegi módszerei elkeserítően pontatlanok. A módszerek tesztelése jelenleg is tart, biztató eredményekkel.

Madarász István (osztályvezető, FM) az úgynevezett zöldítés programját ismertette, aminek eredményeképpen változik az agráriumban a támogatások rendszere. Érdeemes lesz részleteiben is megismerkedni ezzel az ökológiai szemléletű új gazdálkodási móddal, ami várhatóan kedvezőbb környezeti feltételeket teremt a vad számára is.

Az előadások után több hozzászóló fejtette ki véleményét. *Prof. dr. Sugár László* óvott a kampányszerű és „fünyiróelv” alapján végrehajtott nagyvadállomány-csökkentéstől, különösen indokolatlannak tartotta az özlelövés növelését. A szarvaskár pedig szerinte jórészt azért lett nagyobb, mert sok a kerítés, kisebb az élőhely. Több mezőgazdasági termelő hozzászólásában úgy vélte, lehetetlen érvényesíteni a tényleges kárt.

Zárszavában Györffy Balázs igen hasznosnak tartotta az egyes szakterületek képviselőinek előadását, véleményét, javaslatait, és további párbeszédre ösztönözte az érdekelteket, hogy a várható új jogi szabályozás elérje célját.

Gyenge László